

YLEISOHJE KUNNIA- JA ANSIOMERKKIEN HAKEMISTA VARTEN

Yleistä

Suomessa toimii kolme ritarikuntaa: Vapaudenristin (VR), Suomen Valkoisen Ruusun (SVR) ja Suomen Leijonan (SL) ritarikunta. VR:n kunniamerkkejä annetaan sotilaallisista ansioista sekä siviilihenkilöille puolustusvoimiin kohdistuvasta ansiokkaasta toiminnasta. SVR:n kunniamerkkejä annetaan isänmaan palveluksessa ansioituneille kansalaisille ja SL:n kunniamerkkejä annetaan tunnustukseksi huomattavista sekä siviili- että sotilaallisista ansioista. VR:n suurmestari on puolustusvoimien ylipäällikkö ja SVR:n sekä SL:n suurmestari on tasavallan presidentti.

Valtiolliset kunniamerkit

Ensisijaisena lähtökohtana on ao. henkilön henkilökohtaiset ansiot, joiden tulee olla keskitason yläpuolella, ja jotka asianomainen on osoittanut omalla ammattitaidollaan tai huomattavissa yhteiskunnallisissa tehtävissä. Edellytyksenä on lisäksi hyvämaineisuus.

Ritarikuntien merkkejä varten edellytetään vähintään 45 vuoden ikää ja vähintään 15 vuoden palvelusaikaa. Käytännössä nämä määrääjat ovat pitempiä.

Ylempää kunniamerkkiä voidaan esittää aikaisintaan seitsemän vuoden kuluttua edellisen kunniamerkin saamisesta. Henkilölle, jolle tasavallan presidentti on myöntänyt arvonimen, voidaan pääsääntöisesti myöntää kunniamerkki aikaisintaan seitsemän vuoden kuluttua arvonimen myöntämisestä. Arvonimi voidaan myöntää aikaisintaan viiden vuoden kuluttua kunniamerkin myöntämisestä.

Toisen kunniamerkin saaminen edellyttää aina saajan virka-aseman, toimenkuvan tai työtehtävän muuttumista entistä vaativammaksi ja henkilön erityistä ansioituneisuutta uusissa tehtävissään.

Ehdotukset lähetetään usein asianomaisille keskusjärjestöille tai vastaaville organisaatioille, jotka toimittavat ne edelleen asianomaiselle ministeriölle.

Varsinaisen esityksen ritarikuntien hallitukselle tekee ao. valtioneuvoston jäsen. Koska ministeriöillä on esityksiä varten kiintiöt, joita ne eivät saa ylittää, on aloitteita ministeriöissä karrittava.

SVR:n ja SL:n ritarikuntien kunniamerkkien antamista koskevien määräysten mukaan Suomen kansalaisille annetaan kunniamerkkejä vuosittain *itsenäisyyspäivänä (6.12.)*.

Tärkeää on, että ansiot ja henkilötiedot selostetaan tarkoin. Kunniamerkin luokkaa ei kuitenkaan yleensä määritellä ansioiden suuruuden, vaan virka- tai yhteiskunnallisen aseman mukaan. Eri yhteiskunnan sektoreiden laajuuden ja moninaisuuden johdosta on yksityiskohtaisia ohjeita tässä suhteessa vaikea antaa. Jos luokkaa koskeva ehdotus ei osu oikeaan, se korjataan ministeriössä tai ritarikunnissa.

Kunniamerkkien keskinäinen järjestys, aiemmin myönnetyt kunniamerkit sekä lisätietoa löytyy ritarikuntien sivustolta: www.ritarikunnat.fi

Kunniamerkki ja saaja vastaavat sitä, mitä Kauhavan kaupungin kunniamerkkianomukset ovat tavanmukaisesti ratkaistu. Kuitenkaan pelkkä asema tai toiminta esim. puheenjohtajana ei ole riittävä edellytys ao. kunniamerkkiin.

Esitettävä kunniamerkit ansioituneisuuden mukaan	Saaja
SVR R SL R	Valtuuston pj Kaupunginhallituksen pj Kaupunginjohtaja
SVR Ar	Lautakuntien pj:t
SL Ar	Toimialajohtajat Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat
SVR M I kr	Muissa kunnallisissa luottamustehtävissä pitkään toimineet
SVR M I	Vastuullisessa ja itsenäisessä asemassa olevat viranhaltijat
SVR M	Muut työntekijät

Luottamushenkilönä toimineilta edellytetään vähintään kolmen valtuustokauden (12 vuoden) pituista ansioituneisuutta kunnallisen luottamustehtävän hoitamisesta. Toimielimen varajäsenyyttä ei katsota riittäväksi ansioksi.

Edellä esitetyt merkkiluokat ovat viitteellisiä eivätkä sido asiaa käsitteleviä viranomaisia tai ritarikuntaa. Merkkiluokka voi nousta tai laskea. Kunniamerkin ehdottaminen / saaminen ei ole subjektiivinen oikeus. Pelkät palvelusvuodet eivät ole peruste kunniamerkin ehdottamiseen. Kunniamerkki ei ole henkilöstöetu.

Luottamushenkilöiden osalta ehdotuksen kunniamerkistä tekee kaupunginhallitus. Henkilöstön osalta ehdotuksen tekee kaupunginjohtaja johtoryhmän käsittelyn perusteella. Henkilöstölle ehdotettavissa kunniamerkeissä hakemuslomakkeen perusteluineen täyttää ao. henkilön esimies. Hakemusvaiheessa tulee ehdoteltu merkinsaajalta saada suostumus merkin vastaanottamisesta. Konsernihallinnolla on oikeus ja velvollisuus muokata hakemuslomakkeita. Ehdotuslomakkeet on palautettava konsernihallinnolle vuosittain maaliskuun loppuun mennessä.

Päätöksen kunniamerkin myöntämisestä tekee asianomaisen ritarikunnan suurmestari.

Suomen Kuntaliiton kunniamerkit

Suomen Kuntaliiton kunniamerkkien haussa noudatetaan Suomen Kuntaliiton hallituksen antamia hakuohjeita. Kultainen ja hopeinen kunniamerkki myönnetään laajasta ja ansiokkaasta toiminnasta kunnan luottamuselinten puheenjohtajistossa tai vastuullisessa virassa tai toimessa. Kunnallisen toiminnan lisäksi edellytetään merkittävää osallistumista tai vaikuttamista maakunnan toimintaan ja valtakunnalliseen poliittiseen ja järjestötoimintaan.

Kunniamerkin myöntämisestä päättää Kuntaliiton hallituksen työvaliokunta.

Luottamushenkilöiltä edellytetään:

Kultaisen kunniamerkin myöntämiseksi pitkäaikaista (vähintään 20 v.) toimintaa valtuuston tai kaupunginhallituksen puheenjohtajana sekä lisäksi osallistumista merkittävällä tavalla maakunnalliseen ja valtakunnalliseen toimintaa (esim. kansanedustajana, valtioneuvoston jäsenenä, kunnallisten keskusjärjestöjen luottamuselimissä).

Hopeisen kunniamerkin myöntämiseksi pitkäaikaista (yli 10 v.) toimintaa keskeisissä luottamustehtävissä kuten puheenjohtajistossa valtuustossa tai kaupunginhallituksessa, puheenjohtajana merkittävässä lautakunnissa tai kuntayhtymien hallintoelimissä ja että henkilö on vaikuttanut merkittävästi maakunnallisella tai valtakunnallisella tasolla.

Toiminta yksinomaan kaupungin tai kuntayhtymän puitteissa ei yleensä ole riittävä edellytys merkin myöntämiselle.

Viranhaltijoilta edellytetään:

Monivuotista toimimista (vähintään 30 v kultaiseen ja vähintään 20 v hopeiseen kunniamerkkiin) kunnan vastuunalaisena viranhaltijana sekä laajaa osallistumista maakunnallisella ja/tai valtakunnallisella tasolla.

Suomen Kuntaliiton ansiomerkit

Suomen Kuntaliiton ansiomerkkien haussa noudatetaan Suomen Kuntaliiton hallituksen antamia hakuohjeita. Ansiomerkkejä myönnetään kunnallisille viran- ja toimenhaltijoille palvelusajan perusteella sekä luottamushenkilöille eri luottamustehtävissä toimitun ajan perusteella.

Kauhavan kaupungissa haetaan ainoastaan kultaista ansiomerkkiä.

Kultainen ansiomerkki myönnetään

- 30 vuoden kunnallisesta palveluksesta tai toiminnasta kunnallisessa luottamustehtävässä. Luottamushenkilölle 30 vuoden kultainen ansiomerkki voidaan myöntää 28 vuoden (= 7 valtuustokautta) toiminnasta.

Kunnallisella palveluksella tarkoitetaan kaupungin, kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa työskentelyä.

Suomen Kuntaliiton ansiomerkkejä haetaan luottamushenkilöille kerran valtuustokaudessa ja henkilöstölle vuosittain.

Ansiomerkin saajalta edellytetään suostumusta merkin vastaanottamiseen. Suostumusta ei voi muuttaa tai perua. Ansiomerkkiä haetaan vain kerran luottamustoimen tai palvelussuhteen aikana.

Ansiomerkkiä ei myönnetä jälkikäteen luottamustehtävän tai palvelussuhteen päättymisvuoden jälkeen. Hakuvuoden aikana eläköityvät kuitenkin huomioidaan. Ansiomerkkiä ei voi vaihtaa rahaksi tai muuksi huomioimiseksi.

Luottamushenkilöiden osalta hakemukset jätetään valtuustokauden viimeisen vuoden tammikuun loppuun mennessä. Palvelusaika huomioidaan ko. valtuustokauden loppuun saakka.

Henkilöstön osalta hakemukset jätetään Kuntaliittoon hakemusvuoden elokuun loppuun mennessä. Palvelusaika huomioidaan hakemusvuoden loppuun tai eläköitymisajankohtaan saakka.

Merkin luovuttaminen on julkinen tilaisuus, johon merkin saajan tulee pääsääntöisesti osallistua. Luottamushenkilöille merkit luovutetaan valtuustokauden viimeisen valtuuston kokouksen yhteydessä. Henkilöstön osalta merkin luovuttaminen tapahtuu pääsääntöisesti kaupungin järjestämän itsenäisyyspäiväjuhlan yhteydessä.

Oikeuden ansiomerkkiin selvittää henkilöstön osalta lähiesimies ja luottamushenkilöiden osalta konsernihallinto. Hakemukset laaditaan keskitetysti konsernihallinnon toimesta.